

# Малі друзі

✱ ЧАСОПИС ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДІТВОРИ ✱

Число 2.

АВГІСБУРГ

Рік 1947



Малюнок О. Судомери до байки Л. Глібова: „Гава і лисця”.

# Дід Кенир

Близько 60 років тому став виходити у Львіві часопис для українських дітей „Дзвінок”. Часопис зразу всім дуже подобався. А найбільше подобалися байки й загадки, що їх писав і друкував у „Дзвінку” Дід Кенир.

Оцей Дід Кенир і є найславніший український байкар. Його байки ви напевне вже читали, а оце й сьогодні друкуємо його дві байки: „Гава і лисиця” і „Музики”.

Саме цього року, в місяці березні, минуло 120 років від дня народження Діда Кенира. Українські діти з вдячністю згадують тепер про нього, бо власне для дітей писав він свої чудові байки й загадки.

„Моторні діти, дівоньки й хлоп'ята!  
Первоцвіт наш, веселі небожата!  
Щоб знали ви, як в світі треба жить,  
І стерегтись, чого не слід робить —  
Я розкажу вам баечку маленьку” —

ось так говорить до українських дітей Дід Кенир і розказує дітям багато цікавих байок, а в цих байках і є наука про те, як в світі треба жити, змагатися за правду й волю.

Дід Кенир народився на Полтавщині в селі Веселому Подолі, в березні 1827 року. Свої дитячі роки провів на селі і тому так гарно описує в своїх байках українське село і взагалі українську природу — і степ, і ліс, левади й сади. А звірі, що виступають у байках, — це немов українські селяни, міщани, козаки.

Дід Кенир — не справжнє, а прибране прізвище. Насправді наш байкар називався Леонід Глібів. Його батько привіз був із міста канарку, що дуже гарно співала. На Полтавщині називають канарку теж „кениром”, отож і Леонідового батька стали люди звати „Кенир”. Коли малий Леонід виріс і почав писати свої твори, то й підписувався під ними „Дід Кенир”.

І справді його твори, його байки, загадки й пісні — це немов чудовий спів пташиний. І хоч давно вже перестав співати дітям Дід Кенир, — помер понад 50 років тому (1893 р.) — проте, спів його ми й досі чуємо в його байках і загадках. Українські діти завжди радо читають їх і завжди згадують свого дорогого Діда Кенира і ніколи його не забудуть.

Б. Данилович

# ГАВА І ЛИСИЦЯ

Літаючи по дворах Гава  
Шматок ковбаски добула:  
Хоч кажуть, що вона дурна роззява,  
А до крадіжки здатная була.

От узяла та й полетіла  
Щоб недалечко, у ярку,  
На самоті поснідать до смаку:  
Усе було, ще ковбаси не їла.  
— „Спасибі, — думає, — розумним головам,  
Що в світі потрудились,  
Усячину робить навчились;  
Пміж людьми, як кажуть, добре й нам:  
Щонебудь можна роздобути”.

Не вспіла Гава носом ткнути,  
Аж і Лисичка тут стоїть  
І жалібно квилить:  
— „Голубко-кумонько! Тебе я ждала-ждала,  
Аж плакала, як виглядала,  
Щоб голосочок твій почуть,  
Хоч на хвилиночку про горенько забудь...  
Ти, може, серденько, того й не знаєш,  
Як гарно, любо як співаєш —  
І соловейко так не втне...  
Розваж хоч трошечки мене!”

Прийшлося роззявитись дурному горлу:  
— „Кра! Кра!” — а ковбаса додолу,  
Лисичка хап — і у куці мерщій, —  
Оддячила кумі своїй!  
Прокракала роззява, огляділась —  
Чорт-ма куми і снідання нема...  
— „А щоб ти, — каже, — подавилась,  
Лукавая кума!”

Прилащиться підлиза хоч до кого:  
Солодкії слова  
Приманюють великого й малого, —

То вже така дурниця світова;  
Про це розумні знають люди,  
Та що ж ви будете робить:  
Хто маже — не скрипить, —  
Так, мабуть, і до віку буде.

*Леонід Глібів*



## Р І Д Н А Х А Т А

Вперше в житті вилетів маленький джмелик із своєї хатки та й залетів так далеко, що не знав куди вертатися додому.

Літав сюди й туди, шукав і тут і там, довго-довго, але все марно. І почав він плакати й голосити:

— Ой, моя хатко! Ой, моя золота хатиночко!

Блискучі метелики та безпритульні мухи, що не мають власної хати, не могли зрозуміти того жалю, та ще й глузували з нього, малого. Але статечні господині бджілки пожаліли недовідченого малючка.

— Де ж твоя хатка й яка вона? — розпитували джмелика.

— Ой, десь далеко! — плакав

джмелик. — То — щілінка в моху, над ямкою в межі!..

— Щілінка в моху над ямкою в межі! — кепкували ще дужче метелики. — А плачу та голосяння, як за золотим палацом!..

— Хто розуміє, що таке власна рідна хата, — відповідали бджілки, — той повен любови до свого житла, однаково: чи то буде щілина в моху, чи палац...

Вони пильно шукали й привели заблуду додому. І джмелик, щасливий та веселий, гукав, радіючи:

— Мій дім — щілінка в моху над ямкою в межі, але мій дім — то дім, кращий за всі золоті палаци!

(Ходська народня байка)

## РОЗЦВІТАЄ СОНЦЕ...

Розцвітає сонце вранці над нивками  
У сріблястій мряці, в золоті роси —  
Ти найкраща квітко між всіма квітками,  
Сонечко, частинко Божої краси!

Ти веселку родиш, ти спиваєш роси,  
На весні кайдани кришиш льодові,  
Найдрібнішій мушці радість ти приносиш  
І найменшу квітку пестиш у траві.

Тож палай над нами, сонечко трисвітле,  
Силою, здоров'ям тіло напувай,  
Щоб з тобою разом духом ми розквітли  
І розвеселили весь наш Рідний Край.

*Роман Завадович*

## ЛИСТ ДО РІДНОГО КРАЮ

Мій любий, коханий Рідний Краю!

Пишу до Тебе із-за сьомої гори, із-за сьомого лісу, із-за сьомої ріки. Пишу цей листочок дрібненькими буквами, любими словами, бо тужу за Тобою, мій любий, рідний!

Думаю, що мій лист дійде до Тебе. Коли можуть до нас доходити листи із-за далекого моря, із-за океану — то чому мій лист не міг би дійти до Тебе?

О, коли б я мала велику чародійну силу, то я знайшла б спосіб, щоб полинути до Тебе. Я роздобула б такий великий-великий, ширококрилий літак. Я сіла б на нього темненької ночі і полинула б, мов ластівка, на схід сонця.

Я сіла б там, де моя рідна земля і розгорнула б свої рамена. І глянула б довкола. І все, що лише могла б обняти своїм зо-

ром, обняла б раменами і підняла б і поклала б на цей літак.

Тоді я повернулася б до своєї рідні на холодну, непривітну чужину. Тут я сіла б тихо-тихесенько, без шелесту. І взяла б своїх родичів і повела б їх до Рідного Краю.

„Любий мій тату, моя замучена злиднями і тугою мамо, оце я даю вам ваш Рідний Край!”

Тоді я постелила б їм під ноги рідну землю, наче той цвістий, пахучий килим.

„Походіть, пройдіться по Рідному Краю, помилуйтеся рідними горами, лісами, левадами, ріками й полями. Послухайте шуму рідних піль, помилуйтеся квітучими левадами. Відпочиньте від горя, роз'ясніть свої заплакані очі, доторкніться руками рідної землі! Візьміть грудочку оцеї святої землиці й пригорніть її до серця й пізнайте, що

вона правдива, рідна, що це не сон!

Так я зробила б. Але я не маю чародійної сили. Я ще лише расту в силу. Прийде час, що я ще буду сильна, що мене слухатимуть і вітри, і хмари, і громи...

А тепер прошу вас, ви мої рідні, прилиньте до мене:

Прилинь до мене, мій рідний, буйний вітре, принеси на своїх крилах шум рідних лісів, дзюркотіння струмочків, шелест колосків на рідних полях, пахощі шипшини!

Прилети до мене, ластівочко-щобетушко, і в дзьобочку своїм принеси крапельку води з рідного джерельця!

Прилинь і ти, кленовий листочку, і подай вістку: чи стоїть там ще наше рідне село, наша рідна хата, чи дзвонять ще дзвони в нашій рідній церквці, чи

стоїть ще могила при дорозі, біля якої я все гралася з подругами? Чи дуже вже виріс березовий гайок за селом? Чи є все те, що я так любила: милі добрі люди, ліси, гаї, горбочки, усе, усе.

Прилети до мене, маленька бджілочко, і охолоди мої уста кришечкою меду з наших пахучих квіток!

Прилиньте до мене! Я за вами так тужу! Тяжко й сумно жити на чужині. Мені тут і повітря нездорове, і вода не смакує, і хліб гіркий, і сіль не солоня. Передаю Тобі, мій Рідний Краю, усю мою тугу, розвій її!

Поздоровляю Тебе низьким поклоном, любенькими словами від щирого мого молодого серденька. Пригортаю Тебе до своїх грудей і цілую люблячими устами рідної дитини.

Твоя маленька донечка *Галя О. Ц.*

### СОПЛОНЬКА

Прийшов Івасик в гай.

— Соплонько, заграй!

— Ку-ку,

Ку-ку!

А вже й зозулі дрібно

Кують у дзвоник срібний:

— Ку-ку,

Ку-ку!

Прийшов у другий гай.

— Соплонько, заграй!

— Тьох-тьох,

Тьох-тьох!

А соловейко в гаю

Уже й собі співає:

— Тьох-тьох,

Тьох-тьох!

*Леонід Полтава*

### ВЕЧІР У НАШОМУ СЕЛІ

Наша хатка стояла на шпилечку... Було, вийду, сяду на призьбі, прислухаюся, придивляюся.

Вечір тихий, сонечко за гору пада; блищить вода червоно і тихо леліє — не дзюрчить. Коло кожної хати гомін чути; там череду вже з паші женуть, а там пісень співають, а за річкою коваль кує...

А ось уже й смеркає, небо мерхне, і втихає земля, втихає — вже тихо. Ніч обняла. Висипались зорі золоті; зійшов ясний місяць — і все те у прозорій воді заблищало; защебетав соловейко, защебетав другий...

*Марко Вовчок*



Дніпро -- краса України. Вид зі огорони Києва.

### ЛІТНІЙ РАНОК

Тепле сонце встало пишно;  
Одягається розкішно  
В яр і золото долина, —  
Встань і ти, моя дитино!

Ранку тратити не треба;  
Дочувайся: із-під неба  
Пісня жайворонка ллється, —  
То привіт тобі несеться.

*Яків Щоголів*

### НАША ГАЛЯ

До бабусеньки раненько  
Наша Галя в гості йде,  
Миє в мідниці чистенько  
Личко гоже, молоде.

Далі чистить черевички,  
Що блищать, неначе скло,  
І вплітає сині стрічки  
В русу косу над чоло.

Потім щіткою свитинку  
Чистить пильно все і все,  
Найдрібнішую пилинку  
З неї чисто ізтрясе.

Наче скляночка чистенька,  
Наче квіточка з трави  
Наша Галочка маленька —  
А чи всі такі ви?

*Роляник*

# М У З И К И

(Скорочено)

Десь у веселому краю  
Зійшлися у гаю  
Ведмідь товстий та волохатий,  
Всесвітній пасічник-ласун,  
Завзятий Цап-стрибун  
І телепень Осел ухатий,  
Дурного розуму невдатний син,  
Та передражник Малпенко Мартин.  
Роздобули баса, цимбали,  
І скрипочка, і бубон є:  
Прехорошенько посідали  
Та як ушкварили — ой, лишенько мое!  
Хто в ліс, мовляли, хто по дрова,  
Аж на весь гай луна гуде!  
Ведмедів бас реве, неначе та корова  
Із череди додому йде;  
Цап на цимбалах палічками  
І брязкотить, і дзенькотить,  
Трусне борідкою, або хитне рогами,  
Мекече, бурмотить;  
Між ними грає, не вгавє,  
На скрипку Малпенко Мартин,  
Кувікає, пищить, як іноді буває  
Залізе поросє у тин;  
Осел силкуєтьє під кльоном,  
Щоб всіх перемудрить,  
І, як у діжку макогоном,  
У бубон стукотить.  
Злетілись гави і сороки,  
Шпаки, чижі і горобці,  
Регочутьє, хапаючись за боки:  
— Ну так! Удрали молодці!  
Нехай їй біс — такій музиці,  
Сполохала наш тихий гай,  
Не можна вдержатись ніякій птиці,  
Хоч куди видно утікай...”  
— „Ось цитьте бо!” Мартин гукає, —



„Почин невдатний іноді буває!  
Тривайте, братчики, не так ми сидимо:  
От зараз я попорядкую...”  
— „Щось та не так — і я вже чую, —  
Озвась Осел: — ні, мабуть, не втнемо.”  
А Малпенко йому: — „Та ну бо, — каже — годі!...  
Не знаєш ти: музиці грать —  
Не горобців полохать у городі...  
Послухайте, кому і де сидать:  
Ведмедику — під липою старою,



А Цапу треба під вербу,  
Ослові на горбу,  
Я примощує під бузиною”.

Загнали знов — ще більш нема ладу!  
Якраз на ту біду  
І Солбвей тут опинився, —  
Вони до нього: „Ну, мастак,  
Ти здорово співає навчився,  
Кажі по правді, що і як?”  
— „А що ж, — він каже, — вибачайте,  
Ні те, ні се:  
Хоч десять раз пересідайте,  
Немає хисту — от і все...”

Леонід Глібів

## ПРО ДВОХ МИШЕНЯТ-БЛИЗНЮКІВ — БРАТА ТУТ І БРАТА ТАМ І ПРО ХИТРОГО КОТА

(З байок Далекого Сходу)

В одного господаря в дворі жив кіт. Рудий, великий, хитрий кіт. Миші боялися його і навіть шурі втікали, коли він тихо підкрадався на лапах. А недалеко, серед чудових квітів, стояла статуя Будди\*). Всі люди приходили й кланялись йому. Кіт не раз бачив це і думав, як добре Будді сидіти, коли йому всі кланяються.

Одного разу кіт найшов у коморі покинуті чотки. Він надів чотки на шию, сів на шовкову червону подушку серед хати і голосно сказав:

— Я святий кіт, я святий кіт. Я ніколи не буду їсти мишей. Ідїть і огляньте всі святого кота!

Він зложив свої лапи, як Будда руки.



Мал. М. Михалевича

І з усіх пірок і з усіх дір повилазили миші. Маленькі й більші, і всі кланялися святому котові.

— Я святий кіт. Я більше не

\*) Будда — творець релігії на Далекому Сході.

буду вас ловити, — промовив він. — Але ви мусите з вдячності щодня проходити рядом передо мною і кланятися мені.

І всі миші рядом проходили довкола кота і кожна миша ставала перед ним на коліна. Та коли миші вже відходили, кіт спускав лапу і завжди вбивав останню мишу так швидко, що вона й крикнути не встигала.

Та в мишачих нірках жили дві маленькі мишки близнята — брат Тут і брат Там. Брат Тут сказав раз братові Там:

— Чи бачиш, брате Там, що наш святий кіт чомусь дуже товщає з кожним днем. І з кожним днем меншає громада мишей.

— Я це бачу, брате Тут, — сказав брат Там.

І ось брати умовилися, що брат Тут вестиме похід мишей, а брат Там буде йти останній у поході. І вони будуть увесь час перекликатися.

І всі миші знову пішли походом довкола святого кота. І кожна миша підходила до кота й ставала перед ним на коліна. А дві мишки близнюки увесь час перекликалися:

— Чи ти там, брате Там? — кликав брат Тут з чола походу, а малий брат Там відповідав з кінця:

— Так, я тут, брате Тут!

І їхні голоси було чути під час усього походу. І кіт не міг цього дня зловити і з'їсти останньої миші, бо нею був брат Там. Кіт потішив себе:

— Завтра з'їм відразу дві миші.

Та другого дня брат Тут знову йшов на чолі походу, а брат Там на кінці. І брат Тут кричав:

— Чи ти там, брате Там?

Брат Там відповідав:

— Так, я тут, брате Тут!

І кіт знову не міг з'їсти миші. Та він був дуже голодний. Він розсердився й скочив з шовкової подушки на найближчу мишу. Та миші знали вже від братів Тут і Там про хитрощі кота, і вони всі швидко втекли до своїх нірок.

А кіт уже розлінився і одвиг ловити мишей.

„Брат Тут і брат Там мудріші від мене“, — подумав кіт. Він вийшов на двір. Там світив місяць уповні. Кіт глянув на нього і подумав:

„Я не можу далі лишитися у цього господаря. Тут викрили мою хитрість і обман“.

І місячної ночі кіт покинув свого господаря й помандрував у далекий світ.

*Переказала Ієна Шугай*

## ПТАШКА

Йшла Маруся у садок,  
Зачепилась за кілок.  
Впала, плаче, аж кричить —  
Пташка з гілки каже: цить!

Встала дівчинка мерщій  
Дивиться в кущі густі:

— Де то пташка ця сидить,  
Що сказала: доню, цить?

*М. Петрів*

## ЧЕРВОНІЮТЬ ЯГІДКИ

Гляньте, гляньте, діточки,  
Червоніють ягідки!

Подивіться, це не сміх, —  
Як багато всюди їх!

Он суніці, гляньте ви,  
Усміхаються з трави.

Тут малини цілий гай,  
Тільки б кошик та збирай!

Подивіться ви лишень,  
Скільки в тім саду вишень!

І черешні там смачні —  
Їли ви вже їх, чи ні?

А які чудові, ах,  
Полуниці на грядках!

І порічки ждуть на вас,  
Обривати вже їх час.

Червоніють ягідки,  
Рвіть, збирайте, діточки!

*Роман Завадович*

## МАЛЕ, ТА РОЗУМНЕ

Одного разу побачив я, що кілька мурашок біжить стежечкою. Я взяв та й накрив одну з них шматочком глини так, що й було видно всього-на-всього саму голову, і посадив свого невільника осторонь від стежечки. Кілька мурашок полізло далі, не помітивши цього; нарешті одна вгляділа невільника й стала визволяти його, та не сила їй збити це.

Тоді вона дуже прудко побігла за допомогою. Швидко прибуло з дванадцятьох мурашок, і видно було, що вони вже знали все про пригоду з товаришем, бо прибігли, не зупиняючись, до невільника й зараз визволили його.

У вишнику в мого приятеля мурашки внадились на одну вишню. Щоб відучити їх від цього, він на стовбурі цієї вишні вималював згар'ю з люльки пояс, завширшки з вершок.

Мурашки, що лізли великими

гуртами на дерево, як досягли до цієї липкої та смердючої смуги, то й повернули назад. А ті, що були на дереві тоді саме, як приятель мій обмазував стовбура, хотіли злізти додолу, але не зважилися перелізти через цю смердючу смугу. Вони, вернувшись назад на гіллячки, звідтіль падали на землю.

Минуло трохи часу, і знову сила мурашок полізла на вишню, несучи в щелепах по шматочку землі.

Вони обережно стали класти на намазане згар'ю місце ці грудочки землі, поки не зробили собі місток; а як міст через усю смугу був готовий, мурашкам уже ніщо не заважало лізти на вишню, і справді — незабаром усі гіллячки вкрила велика сила тих комах.

*П. Є.*

**Загадка:** Тисяча бондарів роблять хату без углів.

## НОВОХРИЩЕНЕЦЬ

„Ах чом, трав'яночко, ах чом  
крильми тріпочеш над гніздом?  
Ах чом, пташинко, пискотиш  
все голосніш, все жалібніш?“

Ой, горе, хлопчику, біда!  
Поглянь, поглянь-но до гнізда:  
Як матері не нарікають? —  
Хтось вибрав із гнізда пташат!“

Це хлопчик так от для забав  
усіх пташат собі узяв.  
Тепер по них він, сам не свій,  
біжить додому як мерщій.

Приніс: „Ох вибач! Далєбі  
не знав, що зле роблю тобі.  
Радій жє, пташко: тьох та тьох!  
тут маєш, глянь, усіх п'ятьох!“

*Гобман фон Баллерслебен  
Переклала О. Лятуринська*

## КОРІНЦІ ТА ВЕРШЕЧКИ

Заприятелювали колись чоло-  
вік з ведмедем. Вирішили разом  
город садити, а що виросте —  
нарівно ділити.

— Мені будуть корінці, а тобі  
вершечки, — каже чоловік.

Погодився ведмідь. Посадили  
вони картоплю. Восени викопав  
чоловік собі картоплини, а вед-  
медеві віддав самі стебла.

Не сподобалося це ведмедеві.  
На весну він каже:

— Тепер уже я візьму собі ко-  
рінці, а тобі вершечки.

— Гарзд! — погодився чоло-

вік. І посадив на городі огірки.  
Знову зібрав чоловік собі гар-  
ний урожай, а ведмедеві їсти  
нічого.

— Ні, — каже ведмідь, —  
візьму тепер вершечки, а тобі  
корінці!

— Та добре, нехай вже так  
буде, — погоджується чоловік,  
і посіяв буряки.

Бачить ведмідь, що знову йому  
бадилля припало, розгнівався  
і не схотів більше з чоловіком  
ділитися.

(Народня казочка)

## Н О С И К

Прикладаю без ушину  
Я до носика хустину:  
По калюжах побродив,  
Носика я застудив.

А коли б така пригода  
Та спіткала бегемота?  
Що робить, коли б вона  
Ще спіткала і слона?

Має він таке носище,  
Як найдовше помелище,  
Мусів би в найбільшій скрині  
Зберігать свою хустину!

Добре, що у мене, ненько,  
Носик ще такий маленький!

*Леонід Полтава*

## Малі друзі пишуть...

Малі Друзі!

Ми малі гуцулята: я, Марта, маю 9 р., а моя сестричка Зірка має 7 р. Ми дуже втішилися, коли з пошти дістали газетку „Малі Друзі.” Я її всю Зірці прочитала, — про Тараса Шевченка.

Я дуже люблю наші гори, бо там родилася. Ціле літо купалася в Пруті. Раз із Зіркою пішла я купатися, а вода була дуже рвучка, Зірка була ще мала і вона тоді сказала, чому мене Прут так сильно копає?

Я собі ще пригадую, як раз ми йшли до церкви і був дуже великий вітер, то я тоді сказала: „татку, прошу мене тримати, бо вітер вхопить і татко не буде мати Марти”. Тепер ми далеко від наших гуцульських гір. Там вже давно вигнали вівці в полонину, а ми тут далеко від наших полонин, лісів і Прута! Ми просимо Бога, щоб могли знову вернутися назад. Ми живемо тепер на селі, я ходжу до німецької школи, до II кл., а дома вчуся по українськи в III кл., Зірка ходить до I кл., а дома вчиться в II кл. Пані хвалить нас, що ми добре вчимося і говоримо по-німецьки.

Тато наш в лісі копує\*) дерево до тартаку. Ми часто ходимо в ліс збирати живичку на кадило до церкви.

Посилаємо 2 м. на „Малі Друзі”. Прошу їх присилати нам з татковою газетою.

\*) Знімає з дерева кору.

Такий віршик я говорила на концерті у Ворохті:

Ой, вдягнуся у неділю  
У вишивану сорочку,  
У червону запащину,  
Ще й коралі на шнурочку.  
Заплету я свої коси,  
Дам віночок з рути,  
Ще й барвінком завітчаюся,  
Чи від мене кращій бути?

А на носі постолята  
Червоненькі сапьянові,  
Я гуцулочка маленька, —  
Будьте всі мені здорові!

Поздоровляють усіх українських дітей на чужині малі гуцулята з Ворохти

Марта і Зірка

--

### КОГО Я ЛЮБЛЮ?

Люблю я рідненького тата,  
І маму люблю я кохану,  
І Юрчика, меншого брата,  
Й сестричку найменшу, Оксану.

Люблю я свою Україну,  
Як батенько мій і матуся.  
За неї у кожну хвилину  
Я щиро до Бога молюся!

Написав Ромко Українець



## ДИТЯЧІ Й ЮНАЦЬКІ ВИДАННЯ

признані для вжитку Об'єднанням Працівників Дитячої Літератури -- ОПДЛ

1. Сонечко — журнал для наймолодших дітей. Виходить раз на місяць. Адреса: „Sonetschko“, Ellwangen, Jagst, Lager IRO 709.

2. Малі друзі — журнал для дітей молодшого й середнього віку і молодших пластових новаків. Виходить від липня ц. р. раз на місяць. Ціна числа 1 НМ. Адреса: „Mali Druzi“, Augsburg, Speyerer Str. 1.

3. Юні друзі журнал для дітей старшого віку і старших пластових новаків. Виходить раз на місяць. Ціна числа 1 НМ. Адреса Редакції: „Juni Druzi“, München, Dachauer Str. 9/II. Адреса Адміністрації: „Juni Druzi“ — Koop „Plast“ Bayreuth, Leopold-Kaserne.

4. На сліді — журнал пластового юнацтва. Виходить раз на місяць. Ціна числа 2 НМ. Адреса: „Na Slidi“ — Koop „Plast“ Bayreuth Leopold-Kaserne.

5. Нашим дітям — неперіодичний збірник-альманах. Ціна першого числа 4 НМ. Замовляти: Verlag „Labor“, München, Rosenheimer Str. 46 a.

6. В-во „Нашим дітям“ видало досі для наймолодших дітей: 1. О. Судомора: Діти, одгадайте! 2. М. Коцюбинський — О. Судомора: „Про двох цапків, дві кізочки“, 3. Є. Яворівський — Е. Козак: „Казка дітям невелика про курчатко й про шуліку“, 4. Н. Забіла — Е. Козак: „Хатинка на ялинці“, 5. Н. Забіла — В. Манастирський: „Пригоди з автобусом“, 6. Н. Забіла: „Півник та курочка“, 7. Н. Бурик: „Гусеня“, 8. І. Франко, Брати Грімми: „Казки“ 9—10. В. Гренджа-Донський — В. Манастирський: „Байка про козу та вовка“ і „Пригоди зайчика“, 11. Роляник: „Чорний Долько“.

Для дітей молодшого й старшого віку та для юнацтва: 12. І. Франко: „Коли ще звірі говорили“, 13. А. Чайковський: „За сестрою“ — істор. оповідання.

В друку: М. Вовчок — Я. Гніздовський: „Сестричка Мелася“, Б. Данилович — М. Михалевич: „Летючий корабель“ — казки, Р. Роляник — М. Михалевич: „Хлопці з зеленого бору“ істор. оповідання-казка. О. Судомора: „Бім-бом“, Р. Завадович — В. Вербицький: „Казка — вигадка смішна про ведмедя ласуна“, Л. Глібів — О. Судомора: „Байки“ і інші.

**БАТЬКИ!** Купуйте своїм дітям рідну дитячу книжку, — вона збереже їх національно на чужині! Коли йдете в дальшу дорогу — не забудьте взяти з собою і дитячі книжки!

Звертайте увагу на знак ОПДЛ на виданнях для дітей і юнацтва — тільки видання з цим знаком є перевірені й признані вартісними для читання.

**ДІТИ!** Надсилайте до „Малих Друзів“ листи-дописи про своє життя, вірші, загадки, світлини, пишьте спомини про Рідний Край, про рідні села і міста і про те, як переживали ви війну.

Найкращі дописи й спомини будемо друкувати в нашій журналіку.



# Розгадаймо

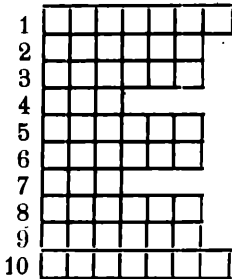
## Що це?

I. Дерев'яні руки має,  
Дерев'яну ногу  
І на кожнім перехресті  
Екажує дорогу?

II. Перша частина -- букви дві,  
А друга -- пуста,  
Цілість -- солодка чи квасна,  
Чи з салом, чи пісна,  
І жа смачна.

III. Два кінці, два кільці, посередині цвях?

## IV. Хрестиківка.



1. Край в Європі
2. Пташка
3. Частина України
4. Ріка в Африці
5. Частина землі
6. Друге ім'я гетьмана Б. Хмельницького
7. Перша жінка
8. Ягода
9. Ім'я нашого байкаря
10. Місто над Сяном

Початкові букви слів дадуть найдорожчу длі нас річ.

## V. Хто це?

ЛЕВ ОБІНІГЛІД

## ЗАГАДКИ - НЕДОМОВКИ

### Мишка

Утікала сіра мишка,  
В неї в роті хліба кришка,  
Мишка скочила під пліт,  
А на плоті бурий ...

### Шевчик

Бравий шевчик молоточком  
Б'є кілочок за кілочком,  
Він сьогодні ще таки  
Зробить гарні .....

Роланк

„Малі Друзі“ додаток до „Нашого Життя“ для дітей молодшого і середнього віку. -- Ч. 2. Липень 1947. -- Редагує колегія Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. -- Адреса: „Малі Друзі“, Augsburg, Sprenger Str. 1 (Ecke Birkenfelder Str.)

Druck: Holzmann, Bad Wörishofen